

PETRSKÉ LISTY

ZPRÁVY Z PETRSKÉ ČTVRTI

PROSINEC 2023 / XX. ČÍSLO

ZDARMA

Policejní rada Vaňásek se vrací

BLANKA KOVAŘÍKOVÁ / www.bkovarikova.cz / Foto: archiv autorky

Když jsem v roce 2007 vydala u nakladatelství Brána knížku **Rada Vacátko a jeho hříšní lidé**, způsobila lehké pozdvižení. Většina milovníků televizního seriálu **Hříšní lidé města pražského** do té doby netušila, že Marvanova postava má svůj reálný předobraz ve skutečném kriminalistovi Josefu Vaňáskovi.

A nejen on, ale i další jeho kolegové byli stvořeni podle skutečných prvo-republikových pánů v buřinkách. Povidky o nich napsal Jiří Marek, a když se dostaly do rukou režiséru Jiřímu Sequensovi, poznal v nich obrovský potenciál. V knížce jsem tehdy přinesla příběhy několika detektivů, které mi odvyprávěli jejich příímí potomci a poskytli i cenné dokumenty a fotografie z rodinných alb. A tak na stránkách ožili pánové Bouše, Brůžek, Mrázek, jen se pro změnu jmenovali Salač, Dlask a Kinkor a k nim přibyli ještě další včetně Zdeňka Borkovce. Jeho jméno se nedáno skloňovalo v souvislosti se znovutevřením případu vraždy Vranské, neboť právě on vedl jako Vaňáskova pravá ruka vyšetřování. Vrah prostitutky Vranské tehdy nebyl odhalen, ač se policie snažila sebevíc. Dnes už se o policejním radovi Vaňáskovi dokonce i učí v některých školách, má heslo na wikipedii a od roku 2018 také důstojnou pamětní desku na Arbesově náměstí. Po již zmíněné knížce

jsem v roce 2012 s policejním historikem Milošem Vaněčkem sepsala další na toto téma – **Zločin & vášně za rady Vacátko**. A právě ta se nyní dočkala druhého, doplněného vydání. Postaralo se o to vydavatelství Euro-media Group.

Jak ale souvisí vrchní policejní rada Josef Vaňásek (1877–1938), holešovický rodák a poté letitý občan Smíchova, s naší Petruskou čtvrtí? Poměrně výrazně. Měl se svým IV. bezpečnostním oddělením, tzv. Čtyřkou, na starost závažnou kriminalitu v celé Praze. A nejen to. Dokonce byl před 100 lety v září 1923 u zrodu mezinárodní policejní organizace Interpol a spojení se světem udržoval i nadále.

Vražda směnárníka Kische

Pojďme se podívat na případ, který se odehrál v Petruské čtvrti 29. září 1910 a již se na jeho vyšetřování podílel Josef Vaňásek, tehdy jako koncipista IV. oddělení c. k. policejního

Josef Vaňásek
na začátku
kariéry

Slovo úvodem

Vážení čtenáři,

právě prožíváme krásné období adventu, což je doba duchovní přípravy na Vánoce, doba rozjímání a dobročinnosti. Ráda bych vás pozvala v sobotu 9. prosince od 17:30 hodin na náš tradiční Adventní koncert do kostela sv. Petra, jehož program připravila operní pěvkyně Martina Mamula se svými studenty. Zakoupením spolkové ozdoby za symbolických 12 Kč přispějete na ženy v sociální tísni z chráněné pracovní dílny Metráž.

Nejen s členy našeho spolku si pak můžete také zazpívat v rámci adventního Andělského zpívání ve čtvrtek 14. pro-

since od 17 hodin na Petruském náměstí, kde pro vás budou připraveny vánoční dobroty, vynikající svažené víno či drobné dárky ke koupi. Letošní program je jako každý rok žánrově velmi pestrý! Děti se mohou těšit na různé soutěže či vlastnoruční zdobení perníčků.

A připojuji též malé pozvání k televizi: na nový rok uvede Česká televize komedii Ireny Pavláskové „Vánoční příběh“ s řadou významných českých herců, přičemž některé scény se točily v našem kostele sv. Petra a jeho okolí.

Milí sousedé, přeji vám Vánoce plné klidu, šťastný nový rok a těším se na shledání s vámi v roce 2024!

LINDA KLEČKOVÁ, předsedkyně spolku

ředitelství v Praze. V podvečer toho dne došlo v domě čp. 1035 naproti vchodu do vozatajských Josefských kasáren v ulici Na Poříčí k vraždě směnárníka Eduarda Kische. Jeho jméno

osmou večerní ho našli mrtvého uvnitř směnárny v kaluži krve. Z podniku pachatel nebo pachatelé odnesli 800 korun rakouských a větší množství měděných a stříbrných mincí. Naštěstí

Egon Erwin Kisch byl směnárníkův příbuzný

vám jistě napoví, že by mohl být příbuzným slavného novináře Egona Erwina a skutečně byl jeho strýcem. Muž těsně před šedesátkou byl uznávaným znalcem drahých kovů, mincí a cenných papírů. Již před šesti lety se přímo na policii dozvěděl, že se ho chystá oloupit a možná dokonce i zabít sedmnáctiletý učen Antonín Šulc. Podezřelého se podařilo zatknout přímo ve směnárně a skutečně u sebe měl revolver. Učně navedl jistý Julius Kužel, který se těšil na tučnou odměnu z vykonaného lupu. Od té doby měl pan Kisch špatný spánek a neopouštěly ho obavy o život. A ty se bohužel vyplnily. Onoho zářijového dne před

na novinách na pultě po nich zbyly otisky prstů a ty byly neprodleně odeslány na všechny policejní úřadovny. A nová věda daktyloskopie pomohla – z Berlína přišla zpráva, že otisky patří třiatřicetiletému Rudolfovi Hauserovi z Innsbrucku. Brzy se ukázalo, že dostal tip opět od již zmíněného Kužela, s nímž se poznal ve vězení u Lince. Hauser byl propuštěn začátkem září 1910 a odjel do Prahy s dalším spoluvězněm Karlem Hessem. Ten údajně měl dávat pozor před krámem, a Hauser mezitím loupil a vraždil. Hess se 3. prosince dobrovolně přihlásil v Haagenu ve Vestfálsku na policii, když se dozvěděl, že je podezřelý ze

Dobový snímek části domu na Poříčí

Dům na Poříčí, kde došlo k vraždě směnárníka Kische

spáchání zločinu. Byl převezen do Prahy, kde ho vyslechli a zjistili, že má na danou dobu dokonalé alibi. Skutečný vrah Hauser jim však unikl. Byl to zdatný podvodník, poměrně inteligentní, hovořící několika jazyky. V cizině vystupoval pod různými jmény, zřejmě si opatřil falešné doklady a zmizel kdesi v Alžiru v cizinecké legii. Nešťastná vdova po směnárníkovi se s jeho smrtí nedokázala smířit a psychicky zlomená za ním odešla přesně po roce.

ským domkem U Bílé botky, kde bydlela od začátku 70. let až do konce života, její stopu najdeme i v Petřské čtvrti. Ostravská rodačka prošla několika mimopražskými angažmá, až konečně v roce 1960 zakotvila v Divadle E. F. Buriana (dnes Archa) na Poříčí. V té době se na chvíli zabydlela v Biskupském dvoře 2/1152, takže to měla do divadla, kde brzy excelovala ve většině hlavních rolí, jen pár kroků. Reži-

Slávka Budínová ve filmu Vražda v hotelu Excelsior

V Hříšňácích hráli slavní z naší čtvrti Slávka Budínová (1924 – 2002)

I když je většinou spojována především s malostran-

sér Sequens ji v roce 1971 obsadil do role Irči Janíkové, podezřelé z vraždy Dany Matoušové (Mileny Dvorské), v celovečerním filmu Vražda v hotelu Excelsior, který navazoval na seriál o hříšňácích.

Carmen Mayerová si zahrála tanečnici v díle Špion přijede v sedm. Na snímku s Josefem Vinklářem.

Carmen Mayerová (*1944)

Se svým mužem hercem Petrem Kostkou žije v naší čtvrti od roku 1971, kdy se za něj provdala. Jak říká, je vysloveně městský člověk a miluje procházky po nábřeží, při nichž si opakuje a promýšlí role, anebo se jen tak kochá.

V Hříšňácích se ocitla v díle Špion přijede v sedm na jevišti Hudebního divadla v Karlíně v roli tanečnice. „Byla to vlastně první příležitost, kterou mi film, jmenovitě pan režisér Jiří Sequens, nabídl po mém nástupu do Městských divadel pražských. Také jsem poprvé stála na prknech karlínského divadla. Jak by mě tenkrát napadlo, že tam jednou budu účinkovat v muzikálu

Hello, Dolly,“ vzpomíná Carmen na natáčení z roku 1969.

Josef Bek (1918 – 1995)

Dobře se znal s Carmen a jejím mužem, vždyť všichni byli ve stejném čase členy Městských divadel pražských. „Před Vánocemi (21. prosince) mívám narozeniny, a tak jsme za ním a jeho ženou Evičkou vždycky zašli s lahvičkou a kytkou, pozval nás na kafičko. Hodně jsme s ním hráli,“ vzpomíná na něj Carmen Mayerová. V osmém díle seriálu nazvaném Svědomí Bek dokonale ztvárnil drsného Videňáka štukatéra Javůrka, který zabil svého otce a mrtvolu zalil do betonové zednické vaně. ■

Josef Bek s Jaroslavem Marvanem a Josefem Bláhou v díle Svědomí

Blanka Kovaříková & Miloš Vaněček

ZLOČIN & VÁŠNĚ ZA RADY VACÁTKA

Nové příběhy z pražské Čtyřky

Blanka Kovaříková a policejní historik Miloš Vaněček při křtu prvního vydání knížky

PETRSKÉ LISTY • Informační a propagační materiál Spolku přátel Petřské čtvrti • Vychází jako občasník • Místo vydání: Praha 1 20. číslo, vychází dne 1. 12. 2023 • Evidenční číslo periodického tisku přidělené Ministerstvem kultury – MK ČR E 21723 • Vydává Spolek přátel Petřské čtvrti, Biskupský dvůr 1/1154, 110 00 Praha 1, IČO: 22762353

✉ spolek@petrskactvrt.cz 🌐 www.petrskactvrt.cz 📺 [petrskactvrt](https://www.facebook.com/petrskactvrt)
Poděkování patří jednotlivým členům spolku za jejich články a příspěvky • V Petřských listech byly použity fotografie ve vlastnictví členů spolku, pokud není uvedeno jinak • Petřské listy jsou v roce 2023 vydávány s finanční podporou MČ Praha 1.

ANDĚLSKÉ ZPÍVÁNÍ 2023

Městská část Praha 1 a Spolek přátel Petřské čtvrti vás srdečně zvou na tradiční adventní setkání.

PETRSKÉ NÁM.

14. 12. 2023

ČTVRTEK

od 17 do 19 hod.

ÚČINKUJÍCÍ:

- ★ Pěvecký sbor Gymnazia J. G. Jarkovského
- ★ Vánoční revue plná písniček, tanců a soutěží „Ahoj děti!“
- ★ Pěvecký sbor církve Bratrské
- ★ Podřipský žestový kvintet
- ★ Zdobení perníčků, vánoční cukroví, andělské překvapení. **Nákupem výrobků podpořte nízkoprahovou pracovní dílnu Metráž pomáhající ženám v sociální tísní.**

@prahajedna

@prahajedna

@prahajedna

www.praha1.cz